

(א) [לעיל י"ג, ט] ר"מ מ"ג, (ב) לעיל י"ג, ט] ר"מ מ"ג, (ג) [לעיל י"ג, ט] ר"מ מ"ג, (ד) וישני מוס' מ'ה: ד"ה: י"ג

רבינו הננאל

ודחיקו, לא בחדא דימנא וכי, והא משונה היא, (רשתי) [רשדון] ביה בורני פ"י כגון שהיו ורעוני בכלי, והכניס העוף ראשו בתוכו ואכל, שאינה משונה אלא כך דרכו. בני רב אחייהו הא קיימי לן היל' חצי נוק. יש שינוי בצורות ואם ישנה לא יתחייב אלא חצי שלחצי הנזק שהוא רביע לכל הנזק, או אין שינוי. ועלית בחיקו. וכן בעא עוד רב אחי כח כחו לסומכוס דאמי' צדורות נזק שמוקף לה כבורו והא דגמריא ין היל' צדורות חצי נזק גם היל' גמיר היל' דא ומוקף לה בכח כחו או דילמ' לא גמיר היל' ועלית גם זו בחיקו. פ"י כח כחו, כגון שהיה פרה מהלכת ונתנה צדור מתחת היל' ושברה כלים, זה כחה. אבל אם נתו עוד שבר מן הכלי ונפל על כלי אחר ושבר, זו היא כחו כחו. פ"ס. היתה מבעטת או שהיו צדורות וכו'. איבעיא להו מתני' היכי פירושא, היתה מבעטת והזיקה בבעיטה דהיא תולדה דקרקן, וצדורות כי אורחיהו, ובתריהו חצי נזק היתה היא, או דילמ' היתה מבעטת והזיקה בבעיטה שהיא תולדה דקרקן, אינמי צדורות בבעיטה חצי נזק. הא צדורות כי אורחיהו נזק שלם, ומתני' (רבן) [סומכוס] היא. ת"ש סיפא דמתני', דרסה על כלי ושברתו ונפל על כלי אחר ושברו, על הראשון משלם נזק שלם ועל השני חצי נזק. אינמי סומכוס, מי אית ליה חצי נזק. פ"י דקיימי לן רגל ושברתו, קיימי לן רגל ברשות הניזק נזק שלם. אבל אם נתו מכה דריסה השבר ההוא ונפל על כלי אחר ושברו, הדיינו חצי נזק. ש"מ מתני' רבן היא, דלסומכוס לית ליה חצי נזק. וכי תימ' הא דתני דרסה, לאו דרסה על הכלי ממש אלא דרסה על אבן והלכה והנפלה האבן מכה דריסתה על כלי ושברתו, ועוד נתו שבר מן הכלי בעת שבירתו ונפל על כלי אחר ושברו, שמצא הכלי הראשון ושבר מכה ולפיכך משלם נזק שלם ושני מכה כחה לפיכך חצי נזק, אלא הא דבעא רב אחי כר. ואמרי' רב אחי כרבנן מוקי לה ובעי לה הכי, היתה מבעטת והזיקה בבעיטה וצדורות כי אורחיהו, בתריהו חצי נזק.

משונה הוא. התרגול שאין דרכו לתקוע ככלי: דשדו ציה צורני. שיש זרעים ככלי דאורחיה להכניס ראשו כמכו ולאכול וכיון דאורחיה לאכול אורחיה גמי לזעוק: יש שנוי לזרורות לרביע נזק. לרנבן דפליגי אסומכוס ואמרי היכל דשינה זתן כגון צעטה כרגלה ומחמת ציעוט המחיה לזרות וזכרה כלים מי חשיב שנוי והוה כתם ומשלם רביע נזק דהא אהעדאתן חצי נזק הלכך תמונת רביע נזק: או אין שנוי. לשלם רביע דלעולם חצי נזק שאין תמות והעדלה צהה ללא אשכחן תם דמשלם צזיר מפלגא: מלל דאין שנוי. דאי יש שנוי לרביע הו' ח"י' להעדאתן ואמאי אכטריכא לרנבא למיבעי ודאי אין העדה לשלם נזק שלם דהא תמות רביע נזק והעדלה חצי נזק: ומשני רב אחי דלמא רבא אס המלי נומר קאמר. ותרוייהו מספקי ליה והכי קא מציעא ליה יש שנוי או אין שנוי ואם תמלי נומר אין שנוי וזו היא דא תמותו יש העדה לתמות זו או אין העדה: מי גמיר הלכה. למשה מסני דלתי נזק לזרות ומוקים לה צכח כחו או לא גמיר: והזיקה צבעיטה. צלא לזרות ותולדה דקרקן היא: ס"ט. דקמתי ספא דמתני': דרסה על הכלים כו'. מקייבי לזרות חצי נזק ש"מ מתני' לאו סומכוס היא: ראשון להסוה. אוחו כלי שנסצר מחמת המזות שצרי כלים שדרסה עליו קרי ראשון ואע"ג לזרות יניחו משלם נזק שלם דסומכוס היא: אחרון אחרון להסוה. כגון שמאותו כלי שנסצר ע"י לזרות המיזו שצרים ושצרו כלי שלשי דהוי כח כמו ומשו"ה משלם חצי נזק: ספשוט. צעיא דרב אחי: רב אחי כרבנן מוקי לה. והכ דבעי דבעי רב אחי לעיל ש שנוי לזרות או אין שנוי אהא מתמינן צעי לה והכי קצעי היתה מבעטת כו': היסה מהלכת. צחצר הנזק מללה לזרות וא"ל שלם מהא מנתות כו': אורחיה הוא. וכלזרות דלמלח הוא ומשלם ח"י': או דלמא הספא מיהא מחמת ציעוט נזק. וא"ל יש שנוי לזרות לרביע נזק הא רביע נזק משלמת: לישנא אחרניא אורחיה הוא. ולזרות יניחו ותולדה דרגל אפילו אייער צבעוט והמזיה הא לא משלם אלא חצי נזק דהא צלאו הכי הואי מנתה או דלמלח מחמת ציעוט חמי ואם הועדה צכך משלמת נזק שלם דכיון דמשונה הוא הו' תולדה דקרקן מפי המורה"ה צלא הראשון עיקר: לקרן מדמינן ליה. הואיל (ז) וצבעיטה ומייבת ח"י' כי קרן: או

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

י"א.

עין משפט  
נר מצוה

יח א מיי פ"ב מהל' מקו ממון הל' ט י ועי' בהשגות ובמ"מ סג עשין סו טוש"פ ח"מ ס"י ט"ז סק"י ט: י"ב ב ג ד מיי פ"ב מהל' מקו ממון הלכה א סגן עשין סו טוש"פ ח"מ ס"מ ט"ז סק"י ט: י"ג ח מיי ח"מ ס"ט הל' ה עשין בהשגות ובמ"מ טוש"פ ט סק"י ג: י"ד ו מיי ח"מ ס"ט הלכה ד טוש"פ ט סק"י ד:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ובהא קמ"פ"א. תימה מנליה דפליגי דלמא רמי צר יחוקל' דלצייעד ואמרי צי רב צלאו אייעד וי"ל דאי"כ מאי קמ"ל אמרי צי רב ואין לתמוה היכי פליג אכרייתא דקתס אמרי צי רב משמיה דרב ורב תנא ופליג א"י' משום ללא מימינ' צי ר' חייא ור' אושעיא לא מותצינן מיניה מתיבתא'ס): וכי תיבא ראשון להתזה. ואע"ג ללא שייך לפרש הכי צרייתא

ללקמן דמי עלה זד"ח צרשות הנזק אצל צרה"ר על הראשון פטור ועל האחרון חייב ואי ראשון להמזה כך יכול להיות ראשון להמזה או צרשות הנזק או צרה"ר כמו שני להמזה מכל מקום מתמינן מלי שפיר מיפישא הכי:

**רב אחי כרבנן מוקי לה ובעי לה הכי.** הוה מלי למימר דלמל' קאמר את"ל לאו ככחו דמי מתמינן רצנן היא או סומכוס היא אלא עדיפא ליה למיבעי ציס שנוי ואין שנוי ונראה דבעיא דלעיל לא היתה אלא אי מתמינן איידי לצרורות כי אורחיה או ע"י שנוי ותו לא והש"ס הוסיף מדעתו רצנן היא או סומכוס היא ורב אחי מפרש דליבעי להו אי יש שנוי לרביע או אין שנוי וכה"ג איכא פ' המקבל (צ"מ דף קיב. ושם ד"ה אומן) גצי צעיא דרב שסת דקבלן עוצר צכל תלין או אין עוצר שהוסיף הש"ס לומר אומן קונה צשצח כלי כו' ורב שסת שאלו קתס ובהגחול קמא (לקמן דף טז. ושם ד"ה צעילא דלגרתא):

**דמייירי צעילא דלגרתא):**  
**במקום שאי אפשר לה אלא ר' וכו'.** אין לפרש דאי"י צרה"ר ומיבעיא ליה לאס אורחיה פטור מליי דהוה ארגל מללא קאמר היתה מהלכת צרשות הרבים כמו צעיא דצקמון ופ"ה עיקר: אצל

ביעוט רביע נזק ויש שנוי י"א דלמא היתה מבעטת והזיקה בביעוטתה או צדורות מחמת ביעוט חצי נזק ואין שנוי תיקו: בעי מיניה רבי אבא בר ממל מרבי אמי ואמרי לה מרבי חייא בר אבא היתה מהלכת במקום שאי אפשר לה אלא אם כן מנתות ובעטה והתזיה והזיקה מהו כיון דאי אפשר לה אורחיה הוא או דלמא השתא מיהא מחמת ביעוט קמנתזה צדורות י' תיקו: בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברה"ר (ובעטה) והתזיה והזיקה מהו לקרן מדמינן ליה וחייבת או דלמא תולדה דרגל הוא ופטורה אמר ליה מ"מסתברא תולדה דרגל הוא התזיה ברה"ר והזיקה ברה"ר מהו אל עקירה אין כאן הנחה יש כאן איתיביה היתה מהלכת בדרך והתזיה בין ברה"ר בין ברה"ר חייב מאי לאו התזיה ברשות הרבים והזיקה ברה"ר לא י' התזיה ברה"ר והזיקה ברה"ר והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן אל הדרי בי איתיביה דרסה על הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון משלם חצי נזק ותני עלה במה דברים אמורים ברשות הניזק אבל ברה"ר על הראשון פטורה ועל האחרון חייבת מאי לאו התזיה ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התזיה ברשות הרבים והזיקה ברה"ר והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן אמר ליה הדרי בי איני

רבינו הננאל (המשך)  
ביעוט, חציו שלחצי שהוה רביע שלנזק ויש שינוי לצדורות, וכל חצי משונה לשלם חצי מה משלם כדרכה, או דילמ' היתה מבעטת כו'. ועלית בחיקו. בני ר' אבא בר ממל היתה מהלכת במקום משלם שאי אפשר לה [אלא] אם כן מנתות (וביעטה) [וביעטה] והתזיה מהו. כיון דלא איפשר לסגויי אלא אם כן מנתות, אורחה הוא ורגל ברשות הנזק נזק שלם מישלם. או דילמ' השתא מיהא בייעוט נתון, וצדורות ניהו. ועלית בחיקו. וכל חצי שמעטת רסלקא להו בתיקו. קיימי לן דממנא לקולא ולא מפקינן. בעי' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברשות הרבים והתזיה מהו. לקרן מדמינן ליה וחייב לשלם או דילמ' תולדה דרגל היא והרגל ברשות הרבים פטורה. אמ' ליה תולדה דרגל היא. פשט ליה כרמא דאמי' בריש פירקין קמא וצדורות תולדה דרגל הן ופטורה ברשות הרבים. תוב בעא, התזיה ברשות הרבים והלך הצדור והזיק ברשות היחיד מהו. אמ' ליה עקירה אין כאן הנחה יש כאן. כלומ', במקום עקירה רשות הרבים היא ופטורה, וכיון שאין חייב על העקירה בתנחל לא איכפת ליה היכא היא. ואותוב עליה והדר ביה, ואמי ליה הדרי בי, ש"מ.

דלמא. כל לזרות כי אורחיהו תולדה דרגל יניחו ופטור צרה"ר: ספשוט. כי אורחיה ואלכו לזרות צרשות הנזק ושצרו כלים: הנחה יש כאן. צתמיה. כלומר פטור הואיל ועקירה הואי צקמון פטור: וזיקה צרה"ר. חייבת. אי אמרת צשלמא לזרות כי אורחיהו לקרן מדמינן להו לחייב צרה"ר כי קרן דהא דמי לקרן דמשלמת חצי נזק כי קרן ואע"ג דקרן משונה הוא ולזרות אורחה הוא הלכך צרשות הרבים חייבת חצי נזק אלא לדידך דלמרת כל לזרות כי אורחיה לרגל מדמינן להו משום דהוי תולדה דרגל ואע"ג דהתם נזק שלם ולזרות חצי נזק אמאי מני צרה"ר חייב: על הראשון פטור. דרגל הו ועל האחרון חייב מאי לאו כו': והא"ר